

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

«*Ольга*» *Вересня* 2025 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Журналістика»

Київ – 2025

Розробник:

Семенюк Олег Анатолійович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри міжнародної журналістики, гарант ОНП «Журналістика»;

Погребняк Інга Василівна, завідувач кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Георгієвська Вікторія Володимирівна, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету журналістики

Протокол від «24» вересня 2024 року № 2
Секретар Вченої ради Харамурза Дар'я ХАРАМУРЗА

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики

Протокол від «13» вересня 2024 року № 2

Завідувач кафедри журналістики та нових медіа
Погребняк Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
24 . 09 . 2024 р.

Гарант освітньої програми Семенюк Олег СЕМЕНЮК

Робочу програму перевірено
24 . 09 . 2024 р.

Завідувач аспірантури Тригуб Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 2025/2026 н.р. Погребняк (Інга Погребняк «27» 08 2025р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. (____). «__» 20__р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (____). «__» 20__р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (____). «__» 20__р., протокол №__

1. Опис практики: Науково-викладацька

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Науково-викладацька	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / тижнів	4 / 3	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин	120	120
Форма семестрового контролю	залік	

2. Бази практики науково-викладацької

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра зі спеціальності. Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює науковий керівник аспіранта, або випускова кафедра.

3. Мета та завдання науково-викладацької практики

Мета: поглибити фундаментальну практичну підготовку кваліфікованих кадрів для виконання професійних завдань науково-педагогічного, науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі журналістики.

Під час науково-викладацької практики аспіранти спеціальності 061 Журналістика набувають програмних компетентностей – загальних (ЗК-4, ЗК-7) і спеціальних (СК-8):

ЗК-4: Здатність мотивувати, налагоджувати й підтримувати активну та конструктивну комунікацію з різними цільовими групами.;

ЗК-7: Здатність до організації та проведення навчальних занять зі здобувачами вищої освіти зі застосуванням сучасних освітніх технологій та інноваційних методів навчання; об'єктивного оцінювання здобутих результатів навчання;

СК-8: Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

4. Результати проходження науково-викладацької практики

У результаті успішного проходження науково-викладацької практики аспіранти досягнуть таких результатів навчання:

- Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності, розуміти відповідальності за академічний плагіат і фальсифікацію наукових результатів; дотримуватися критичних позицій у науковій і викладацькій діяльності.

- Застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, підготовки апікаційних форм іноземною мовою; застосовувати іноземну мову в самоосвітній діяльності.

- Здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та/або вищої освіти

5. Структура практики

Науково-викладацька практика аспірантів складається з 3-х етапів, кожен із яких має відповідну кількість годин

Етапи проходження практики та види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Організаційний (підготовка до проведення практики) 1) Закріплення аспірантів за базами для проходження практики: здобувач вищої освіти виявляє відповідальність, ініціативність, активність під час розподілу та закріпленні за базами практик; демонструє вміння працювати в команді, розподіляти функції між членами колективу аспірантів-практикантів; показує мотивацію до участі в суспільному житті кафедри – бази практики. Установча конференція у форматі засідання кафедри (бази) з науково-викладацької практики або робочої наради керівника кафедри та аспірантів (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності): - вивчення вимог програми до змісту науково-викладацької практики, отримання індивідуальних завдань; - складання індивідуального плану проходження практики; - вивчення освітніх програм, навчальних планів, робочих навчальних програмами дисциплін кафедри; - вивчення змісту, призначення та правила заповнення педагогічної документації; - ознайомлення з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням навчальних аудиторій, лабораторій,	5

інформаційних ресурсів Факультету журналістики за профілем наукових інтересів аспіранта; - вивчення досвіду викладання провідних викладачів Факультету журналістики.	
2) Практикант під керівництвом наукового керівника за погодженням із завідувачем кафедри – бази практики, планує свою діяльність в обраному для проведення практики в закладі з метою формування власної професійної стратегії і вдосконалення ресурсів кафедри	2
3) Кореляція завдань та індивідуального плану практики відповідно до тематики індивідуального дослідження аспіранта і ресурсів кафедри; визначення основних вимог, складання плану проходження практики разом із науковим керівником здобувача вищої освіти.	5
Разом	12
Етап 2. Основний. Виконання науково-викладацьких завдань	
1) Проведення тренувальних і контрольних занять: - підготовка і проведення лекцій, семінарських (практичних), лабораторних занять із дисциплін кафедри, участь в оцінюванні навчальних досягнень студентів	56
2) Виконання самостійної роботи: розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю, елементів електронного навчального курсу із дисципліни кафедри.	10
2) Збір додаткового теоретичного і фактичного матеріалу для написання дисертації. Доопрацювання бібліографічного списку з проблематики дисертації. Уточнення теоретико-методологічних засад дослідження і понятійно-категоріального апарату дисертації.	10
3) Підготовка матеріалів для презентації проміжних результатів дослідження в межах наукових заходів Університету Грінченка (заходи Фестивалю науки; щорічні наукові конференції Факультету журналістики, наукові семінари кафедр або інших наукових і освітніх закладів, на яких здобувачі можуть апробувати результати досліджень) 4) Виконання самостійної роботи: підготовка статті за результатами досліджень до наукових видань Університету («Інтегровані комунікації»), інших українських або зарубіжних видань.	10

5) Виконання позааудиторної науково-викладацької роботи з популяризації напряму дослідження: участь у позааудиторних заходах (соціальний проект «Із Києвом і для Києва», наукові, творчі гуртки кафедри, залучення до роботи редакційних колегій фахових видань кафедри/факультету; популяризація тематики власного дослідження та його результатів на платформах інформаційних ресурсів Факультету журналістики та через інші канали масової комунікації тощо – на вибір).	10
Разом	96
Етап 3. Заліково-підсумковий	
1) Узагальнення матеріалів практики із розміщенням в ЕНК в ресурсі «Науково-викладацька практика»	10
2) Обговорення результатів практики і затвердження звіту на засіданні випускової кафедри.	2
Разом	12
Усього	120

6.Зміст практики

Науково-викладацька практика в системі підготовки докторів філософії за спеціальністю *061 Журналістика* є видом практичної діяльності аспірантів, спрямованої на здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, наукову та науково-методичну роботу. Організатором практики аспіранта є випускова кафедра аспіранта.

Під час практики практиканти залучаються до викладання спеціальних дисциплін, організації навчальної діяльності студентів, наукової та науково-методичної роботи.

Упродовж практики *на підготовчому етапі* аспіранти здійснюють таку діяльність:

1. Вивчають вимоги програми до змісту практики, порядок збору матеріалу та його обробки та презентації результатів; узгоджують дисципліну, зміст навчальних занять; зміст наукової статті та форм її апробації.
2. Уточнюють і корелюють завдання практики відповідно до змісту власних наукових інтересів та розподіл видів роботи між семестрами відповідно до ресурсі бази практики. Складають індивідуальний план роботи, узгодивши його з науковим керівником. Уточнюють наявність у бібліотеках новітніх наукових розробок із теми дисертації; відбирають для опрацювання теоретико-методологічну, науково-методичну, наукову (журналістика, комунікації тощо) літературу.

Керівники проводять коротку виробничу нараду за результатами першого тижня практики, визначають ступінь готовності кожного аспіранта до наступного етапу практики – написання наукової статті і підготовку презентації наукової тези та до викладацької діяльності.

На основному етапі практики упродовж двох тижнів аспіранти здійснюють таку діяльність:

- 1) уточнюють теоретико-методологічні засади дослідження, погоджують із керівниками зміст дослідження, що стане основою для майбутньої публікації; доповнюють бібліографічний список праць та ілюстративних джерел, необхідних для успішного виконання дослідження;
- 2) готують для подальшої презентації наукову тезу (усна презентація проміжних результатів дослідницької роботи; готують тези виступу, наукову статтю за результатами дослідження;
- 3) поширюють інформацію про результати роботи на платформах інформаційних ресурсів Факультету журналістики або беруть участь у позааудиторних заходах (соціальний проект «Із Києвом і для Києва», наукові, творчі гуртки кафедри, залучення до роботи редакційних колегій фахових видань).
- 4) Наприкінці другого тижня керівник практики обговорює з аспірантами отримані результати, якість підготовлених до друку матеріалів, форми репрезентації наукових розробок і промоції відповідних досліджень.

Третій тиждень практики практиканти укладають матеріали для проведення аудиторних занять та ЕНК. Разом із керівником аналізують отримані результати.

Четвертий і п'ятий тижні практики присвячені активній науково-викладацькій діяльності – проведенню аудиторних занять

На заліково-підсумковому етапі відбувається обговорення результатів практики і затвердження звіту на засіданні випускової кафедри.

**Можливі зміни в порядку реалізації завдань основного етапу науково-викладацької практики відповідно до тематики індивідуального дослідження аспіранта, ресурсів кафедри, терміну проведення заходів, спрямованих на апробацію результатів дослідження.*

6.2. Завдання для самостійної роботи аспірантів

Самостійна робота № 1 (денна і заочна форма)

1. Підготуйте наукову статтю з тематики власного дослідження

Форма звітності:

- текст статті.

Максимальна оцінка – 60 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання тези (наукової статті) за тематикою бакалаврського проекту:

- самостійність (10 балів, обов'язкова умова);
- аргументованість (30 балів);
- якість і професійність мовно-стилістичного оформлення (10 балів);
- якість і професійність технічного оформлення (10 балів)

Наукова стаття оформлюється як придатний для редагування файл (*.doc чи *.rtf) і передається керівникові практики.

Роботи, які отримують від 45 до 60 балів, підлягають оприлюдненню у виданнях і можуть бути рекомендовані до друку в виданнях факультету журналістики або ін.

Вимоги до змісту та оформлення статей:

- постановка проблеми в контексті сучасної філології;
- формулювання мети статті (завдань);
- аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано вивчення проблеми і на які спирається автор;
- виклад основного матеріалу з обґрунтуванням авторських положень;
- висновки та перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі;
- текст статті обсягом не менше 6-7 сторінок комп'ютерного тексту (зі списком використаних джерел кирилицею та латиницею й анотацією);
- анотація та ключові слова українською мовою (обсяг 600–800 символів із пробілами); ключові слова – від 5 до 7 термінів, розділених знаком «;»;
- анотація та ключові слова англійською мовою (елементи оформляються аналогічно до українськомовної);
- список використаних джерел нумерується за абеткою, не використовуючи функцію «Список». Оформлюється список використаних джерел за чинними вимогами МОН України. *Технічні вимоги:*

1. Формат аркуша А4, відступи: ліворуч, праворуч, згори та знизу – 2 см.
2. Текст: шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14, інтервал – 1,5, абзац – 1,25; вирівнювання основного тексту – по ширині.
3. Між ініціалами і прізвищем, між ініціалами та в інших випадках, коли неприпустимим є перенос між рядками, необхідно використовувати нерозривний пробіл (комбінація клавіш Shift+Ctrl+пробіл).
4. Для виділення цитат, назв творів тощо слід використовувати лапки «»»; для внутрішнього цитатного виділення використовуються лапки “ ”.

5. Покликання на джерела подаються за зразком: [2, с. 45], [3, с. 5; 5, с. 67].
Покликання на джерела фактичного матеріалу – в круглих дужках (Конституція України).

6. Матеріали подавати в такій послідовності:

- назва статті (жирний шрифт, великими літерами, по центру);
- ініціали, прізвище (жирний шрифт, вирівнювання за шириною рядка), місце навчання (після ініціалів та прізвища через кому, звичайний шрифт, вирівнювання за шириною рядка);
- ініціали й прізвище, посада, вчений ступінь наукового керівника (після слів науковий керівник: звичайний шрифт, вирівнювання за шириною рядка);
- анотація українською мовою (через 2 інтервали, курсив, 12 кегль);
- текст статті (через 2 інтервали);
- література (через 2 інтервали, після слів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ великими літерами, 12 шрифт, нумерація джерел в алфавітному порядку).

***Примітка:** у разі, якщо є вже визначений для публікації науковий журнал, підготовка статті може здійснюватися за редакційними вимогами.*

Самостійна робота № 2

1. Розробка елементів електронного навчального курсу з дисципліни кафедри-базис практики (презентації, тези лекцій, тестові завдання, завдання для практичних занять / самостійної роботи студентів на вибір у межах одного модуля за погодженням із науковим керівником) – 1 елемент оцінюється в 5 балів. Критерії оцінювання самостійної роботи:

- самостійність (1 бал); - змістовність (2 бали);
- технологічність (1 бал);
- якість і професійність мовного та формального оформлення (1 бал).

Карта самостійної роботи (денна форма)

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	Підготовка наукової статті	60	II
Модуль 2	Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю / розробка елементів електронного навчального курсу / інші завдання фахових дисципліни (5 елементів по 5 балів)	25	III
Разом		85 балів	

Карта самостійної роботи (заочна форма)

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	Підготовка наукової статті	60	II
Модуль 2	Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю / розробка елементів електронного навчального курсу / інші завдання фахових дисциплін (12 елементів по 5 балів)	60	III
Разом		120 балів	

6.3. Обов'язки аспірантів упродовж практики

Під час науково-викладацької практики аспірант зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою науково- викладацької практики;
- дотримуватися правил академічної доброчесності з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики:

- забезпечити умови для проходження практики;
- надавати фахову допомогу аспірантам у підготовці тез, наукової статті, підготовки методичних матеріалів та інших питань щодо проходження практики;
- контролювати виконання аспірантами програми практики;
- перевірити відповідність результатів практики до пропонованої оцінки.

7. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма навчання)

№ п/п	Вид робіт/діяльності аспірантів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максималь на кількість балів
1.	Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Бібліографічний список; визначення теоретико-методологічних засад дослідження	10	1	10
2	Підготовка матеріалів для виступу на науковому заході	Текст виступу	20	1	20
3.	Популяризація тематики і результатів дослідження	Допис на сайті Факультету/кафедри; участь у позааудиторних заходах кафедри тощо.	10	1	10
4	Відвідування занять викладачів	Звіт керівникові про відвідувані заняття	1	5	5
5.	Проведення лекційного (семінарського / практичного) заняття	Звіт керівникові про проведені заняття	7	10	70
					115
Самостійна робота: 85 б.					
Максимальна кількість балів: 200 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $200:100 = 2$					

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма навчання)

№ п/п	Вид робіт/діяльності аспірантів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1.	Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Бібліографічний список; визначення теоретико-методологічних засад дослідження	10	1	10
2	Підготовка матеріалів для виступу на науковому заході	Текст виступу	20	1	20
3.	Популяризація тематики і результатів дослідження	Допис на сайті Факультету / кафедри, інших ресурсах, участь у позааудиторних заходах кафедри	10	1	10
4	Відвідування занять викладачів	Звіт керівникові про відвідувані заняття	5	2	10
5.	Проведення лекційного (семінарського / практичного) заняття	Звіт керівникові про проведені заняття	3	10	30
					80
Самостійна робота: 120 б.					
Максимальна кількість балів: 200 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $200:100 = 2$					

7.2 Перелік звітної документації

Звітні матеріали аспіранти подають керівникові практики:

1. Презентація тез виступу за результатами дослідження (Power Point, слайди в корпоративній стилістиці).
2. Підготовлений до друку текст наукової статті за тематикою дослідження.
3. Покликання на допис з популяризації тематики дослідження або участі в позааудиторних заходах

7.3. Вимоги до звіту про практику

Звітування здійснюється у формі заліку шляхом виведення спільної оцінки за виконані завдання науково-викладацького змісту практики.

Звіт за формою (див. **Додаток 2**) підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається в термін, встановлений кафедрою.

Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

Результати науково-викладацької практики обговорюються на засіданні випускової кафедри і є частиною звіту аспіранта.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку.

Модуль включає бали за виконану роботу впродовж практики. Індивідуальні роботи, які виконує аспірант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на засіданні кафедри – бази практики.

Кількість балів за виконану роботу залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

7.5 Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного проходження – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження.

Рекомендовані джерела

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102с.
4. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М.П. Гребенюк, Г.З. Шевчук. Луцьк: ВІППО, 2019. 60 с.
5. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008. 260 с.
6. Холод, О. (2023). Методологічні принципи досліджень процесів соціальних комунікацій. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*, 15(1), 9–43.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Навч. посібник. К., Альма-матер, 2012. 288 с.
2. Почепцов Г.Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
3. Журналістика конфлікту. Посібник Росса Говарда, виданий організацією Міжнародна Підтримка Медіа (International Media Support (IMS) та IMPACS. URL: <http://www.mediasupport.org/wp-content/uploads/2012/11/ims-csjhandbook-2004.pdf>
4. Семенюк О.А., Білоус В.Б. Право та відповідальність журналістів у дзеркалі західної масової культури. *Вчені записки Таврійського національного університету*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (2023). № 4. С.307-313.
5. Semeniuk O., Bilous, O... (2019). "Deutsche Welle" as a mass media language for specialist purposes: Pragmatics, analysis and translation. *Humanities and Social Sciences Reviews*. Volume 7, Issue 6, 14, Pages 176-181.

Інститут / факультет _____

Кафедра _____

3BIT

про прохождения практики _____

(назва практики)

(ПІБ аспіранта)

(ПІБ керівника, науковий ступінь, вчене звання)

За період практики було здійснено:

№	Зміст тем/видів діяльності за етапами практики	Звітність (стаття, участь у конференції, матеріали ЕНК тощо)	Кількість балів за виконання
	Загальна кількість балів		

Підсумкова оцінка: _____
 “ ” 20__р.

Аспірант _____
(підпис)

Керівник _____
(підпис)

Звіт затверджено на засіданні кафедри _____